

בקשה למנוע את השתתפות רשימת ישראל ביתנו בבחירות לכנסת ה-20:
פ"ר 2/20 רנין ג'ריסי ואח' נ' ישראל ביתנו

יו"ר ועדת הבחירות השופט סלים ג'ובראן:

רבותי, אנחנו מתחילים את הדיון בתיק פסילת רשימה 2/20 – בקשה לפסילת רשימת ישראל ביתנו. בשם המבקשים, טוענת עו"ד סמדר בן-נתן.

אברהם ובר:

אני מבקש לשאול שאלה טכנית. בבוקר היתה עתירה נגד חברת הכנסת זועבי וגם נגד הרשימה המשותפת. למה מקדימים את זה.

מנכ"לית ועדת הבחירות אורלי עדס:

זה היה רק נגד חברת הכנסת זועבי. הרשימה המשותפת היתה רק משיבה פורמלית.

סמדר בן-נתן:

כבוד יושב-ראש הוועדה, חברי ועדה נכבדים וחברי כנסת נכבדים, הבקשה היא בשם של רשימה של אזרחים לפסול את רשימת ישראל ביתנו מלרוץ בבחירות. שתי העילות לפסול את הרשימה: הראשונה, הסתה לגזענות; השנייה, פגיעה באופי הדמוקרטי של המדינה והטפה לשלילת הזכות לאזרחות של האזרחים ערביי ישראל.

המחוקק אמר בצורה ברורה, וגם בית-המשפט העליון אמר את זה מספר פעמים, שיש לנו במדינת ישראל קו אדום, והקו האדום הזה הוא גזענות והסתה לגזענות. הבוקר הצבעתם ופסלתם את מועמדותו של ברוך מרזל לכנסת, בגלל הסתה לגזענות, וסימנתם את זה כקו אדום. הבקשה הזאת באה לומר לכם שהגזענות במדינת ישראל היא רחבה ועמוקה ומסוכנת הרבה יותר מהגזענות של ברוך מרזל וחבריו, היא לא מצטמצמת אליהם.

השנה האחרונה הראתה לנו גזענות חסרת תקדים במדינת ישראל שהביאה לידי פגיעה פיזית, לידי איומים בלתי פוסקים, לידי פגיעה כלכלית באזרחים הערבים במדינת ישראל. אמנם הרקע של זה היו אירועי הקיץ – חטיפת שלושה נערים יהודים, זיכרוןם לברכה - אבל המשיכה במלחמה, המשיכה בחטיפה ורציחה אכזרית של נער פלסטיני ובמתקפות בלי פוסקות על אזרחים ערבים, רק בגלל שהם אזרחים ערבים.

יעקב מצא:

אפשר גם לומר על שלושת החטופים – אם כבר אמרת על ההרוג הערבי שזה אכזרי – שנרצחו בצורה אכזרית.

סמדר בן-נתן:

לגמרי אכזרית. אני לא חולקת עליך וזה לא העניין.

מה שהשתנה היה לא רק המלחמה, החטיפה. מה שהשתנה היה ההסתה החריפה לגזענות שהגיעה מהכיוון של שר החוץ אביגדור ליברמן ומפלגת ישראל ביתנו, כאשר הם יושבים בממשלה וכאשר הם אמורים לייצג את כלל האזרחים במדינה, וכאשר אין שום גורם ממלכתי בתוך המדינה שמרסן ומקטין את הלהבות של הגזענות הזאת.

אני אתחיל כדי להראות לכם מה המשמעויות.

אברהם ובר:

העתירה היא נגד הרשימה או נגד אביגדור ליברמן?

סמדר בר-נתן:

הבקשה היא נגד הרשימה.

אברהם ובר:

למה לא נגד אביגדור ליברמן?

סמדר בר-נתן:

העניין הוא עניין טכני. כדי לפסול מועמד צריך חתימות של שליש מחברי ועדת הבחירות, מה שלא הצגנו בקשר לאביגדור ליברמן. כדי לפסול רשימה – כל אחד יכול לבקש, וזאת הבקשה שלנו.

דן ליבנה:

צריך לשנות את זה, שכל בקשה תהיה בהצגת חתימות של שליש מחברי הוועדה.

סמדר בר-נתן:

אני מסכימה.

ירון בן-עזרא:

מה המסקנה? נגד מי?

סמדר בר-נתן:

נגד הרשימה בלבד, אבל אני חייבת להדגיש שכל החלקים של הבקשה, לרבות ההתבטאויות של חבר הכנסת והשר ליברמן שנכללים בבקשה, כולם רלוונטיים. כלומר המחיקה של הבקשה כנגד ליברמן אישית אינה משנה או לא מייתרת אף חלק מהבקשה. אביגדור ליברמן ומפלגת ישראל ביתנו הם אחד, הם מדברים בקול אחד, הוא שליט יחיד של המפלגה הזאת ואפילו החזון של המפלגה מנוסח בלשון יחיד, כך שאין הבדל בין השניים וכל מה שאומר אביגדור ליברמן מייצג את המפלגה.

ירון בן-עזרא:

שאלת אותו פעם למה?

יו"ר ועדת הבחירות השופט סלים ג'ובראן:

רבותי, אנחנו רוצים להתקדם. תנו לגברת לסיים את דבריה.

סמדר בר-נתן:

בחודש יולי 2014 הותקפו בשכונת נווה יעקב בירושלים שני צעירים ערביים על ידי שבעה צעירים יהודים, רק כי הם היו ערבים; בסוף חודש יולי, בירושלים, שוב הותקף אזרח ערבי, רק בגלל שהיה ערבי; בנובמבר, לפני שלושה חודשים...

יגאל הררי:

בטייבה, מתחת לגשר של טייבה, הותקף יהודי בגלל שהוא יהודי. הורידו אותו מהרכב ושרפו לו את הרכב. שאלו אותו לפני כן אם הוא יהודי, והוא אמר שכן. המזל שלו שלא הרביצו לו.

את זה את לא אומרת, חבל. למה את לא דו-צדדית? את אמורה לשכנע אותי להצביע על הבקשה שלכם.

סמדר בן-נתן:

נכון, אני לא דו-צדדית.

יגאל הררי:

אז תספרי את המצבים האלה שהיום יהודים לא יכולים להיכנס לכפרים ערבים, בגלל שהם יוצרים את ההפגנות והם זורקים אבנים.

יו"ר ועדת הבחירות השופט סלים ג'ובראן:

מר הררי, תאפשר לגב' בן-נתן לסיים את הדברים.

סמדר בן-נתן:

אחת הסיבות שיהודים לא רק נמנעים להיכנס ליישובים ערבים, אלא נמנעים מלקנות בעסקים של ערבים, זה לא כי בהכרח מסוכן להם שם, אלא כי השר ליברמן אמר להם שלא יקנו בעסקים ערבים.

ירון בן-עזרא:

לא בהכרח!

סמדר בן-נתן:

גם אני יהודייה, אדוני.

יעקב מצא:

אני גר בכפר ערבי. זה משגע אותי - אני גר מול כפר ערבי חוסאן ואני יכול להיכנס לשם?

אורי זכי:

די כבר עם הבכיינות שלכם.

יוסף פדילה:

הדברים האלה לא נכונים. הרבה יהודים נכנסים לטירה וטייבה. בכל יום שבת 10,000 יהודים נכנסים לטירה וטייבה ויוצאים שלמים.

אורי זכי:

זה עדיין לא פשיזם פה.

ירון בן-עזרא:

בעניין גברת זועבי דיברתם על ספק. פה אין ספק? מה העניין?

אורי זכי:

לא נכנסים לכפרים ערבים? נכנסים.

יעקב מצא:

אתה שונא ישראל.

אורי זכי:

אתה אנטי ישראלי ופוסט ציוני.

יעקב מצא:

למדו מילה חדשה, פשיסט. מילה חדשה.

אורי זכי:

זו מילה שאתה מכיר. אתה פוסט ציוני.

יעקב מצא:

אתם יותר אלימים מהימין. כל דבר שלא לרוחכם אתם פוסלים.

אורי זכי:

אתה אנטי ישראלי.

יעקב מצא:

כל דבר שלא לרוחכם זה אלימות ופשיזם.

אורי זכי:

אתה לא מפסיק לדבר, בלי בושה, בלי לשמוע.

יעקב מצא:

למדתם להיות אלימים.

יו"ר ועדת הבחירות השופט סלים ג'ובראן:

מר מצא, תרצה לתת לי לנהל את העניינים. אני רוצה לשמוע ממר מצא הצהרה - אדוני רוצה לתת לי לנהל את הישיבה הזאת בצורה מכובדת, כן או לא?

יעקב מצא:

כן, אדוני.

יו"ר ועדת הבחירות השופט סלים ג'ובראן:

אני מאוד מצטער, אבל זה בלתי אפשרי כך.

סמדר בר-נתן:

לא ראוי לתת לשמוע בקשה שמוגשת ושטוענים?

יעקב מצא:

אבל כשצועקים לי מהצד פשיסט, אני מרגיש מחוייב להשיב.

סמדר בר-נתן:

בקשת פסילה של רשימה צריכה, כך נקבע על ידי בית-המשפט בערעור בחירות בעניין חנין זועבי, התיק מ-2012, צריכה להגן על אינטרסים חיוניים ביותר. אחד האינטרסים החיוניים ביותר של המדינה הזאת, אם היא רוצה להמשיך להתקיים בתוך קהילה של אזרחים, זה שקבוצת הערבים במדינה הזאת תרגיש מוגנת, שיהיה לה ביטחון אישי, שאנשים יוכלו להסתובב ברחוב ולדבר ערבית בלי לחשוש לשלומם. רק לפני פחות מחודש צעיר דרוזי – אגב, שירת בצבא הגנה לישראל – הותקף בירושלים רק בגלל שהוא דיבר ערבית. יש כאן הסתה ויש כאן הסתה שעובדת.

ירון בן-עזרא:

של מי?

סמדר בר-נתן:

של ישראל ביתנו.

קריאות:

מה פתאום.

יו"ר ועדת הבחירות השופט סלים ג'ובראן:

נו, באמת. רבותי, יש גבול לכל דבר.

ירון בן-עזרא:

אדוני, יש פה עתירה. מי פגע בחייל הדרוזי? מי את מי מאשימים?

יו"ר ועדת הבחירות השופט סלים ג'ובראן:

רבותי, כאילו שפעם ראשונה אתם יושבים בישיבה מכובדת של אנשים מכובדים. אני מאוד מתפלא שאני מוכרח להרים את הקול בצורה שאני לא רגיל אליה.

סמדר בר-נתן:

אביגדור ליברמן וחברי כנסת של ישראל ביתנו באופן עקבי מתייחסים אל הציבור הערבי כולו ואל חברי הכנסת שלו, שהם מייצגים את הציבור הערבי, וגם משתמשים בביטויים כמו "חברת הכנסת זועבי ודומיה" או "חבר כנסת ברכה וחבריו" או "כל המשת"פים הטרוריסטים והבוגדים מהרשימות הערביות". הדברים נאמרו ונמצאים בתיק הראיות שהגשנו. המילים האלה מכוונות את הציבור נגד הציבור הערבי ככלל וחושפות אותו לסכנה. ואם זה לא הסתה לגזענות.

יו"ר ועדת הבחירות השופט סלים ג'ובראן:

גברת בן-נתן, אבקש לסיים. עיקר הדברים הובאו, אני מבקש לסיים.

סמדר בן-נתן:

לא התחלתי.

אם זו לא הסתה לגזענות, אין יותר מובהק מזה. ולא רק שזו הסתה לגזענות, זו הסתה לגזענות שיש לה תוצאות. זו מערכת הבחירות הראשונה שאנחנו יכולים לבוא ולהסתכל ולראות שההסתה לגזענות מתממשת ברחוב ולא רק נשאר במקומות אחרים.

הפעילות של מפלגת ישראל ביתנו לא התחילה לפני חצי שנה ולא לפני עשרה חודשים. הבקשה שלנו מפרטת את זה, ואני מפנה אתכם לכל מה ששם. באופן עקבי זהו המסר המרכזי של המפלגה שמכוונת ושיסימנה את הציבור הערבי כמטרה.

יו"ר ועדת הבחירות השופט סלים ג'ובראן:

גב' בן-נתן, אצלנו בבית-המשפט אומרים שכעורך-דין מתחיל לחזור על עצמו, סימן שהוא סיים.

סמדר בן-נתן:

לא, אני נכנסתי פה למשהו חדש. אני מיד אסיים.

גם הסיסמה "בלי נאמנות אין אזרחות", שהיתה הסיסמה במערכת הבחירות הקודמת, וגם הסיסמה של מערכת הבחירות הנוכחית "אריאל לישראל אום-אלפחם לפלסטיין", מסמנים את האוכלוסייה הערבית כולה כמטרה.

יגאל הררי:

זה מה שהם רוצים, מה את רוצה? זה גם עבר בג"ץ. היועץ המשפטי לממשלה אמר שאין בזה שום בעיה. מה הבעיה?

סמדר בן-נתן:

הם רוצים לשלול את האזרחות של הערבים אזרחי ישראל ולהתנות אותה בהצהרת אמונים לא למדינת ישראל, חברי כנסת נכבדים. חוק האזרחות מקנה אזרחות ישראלית או התאזרחות בישראל בהצהרת אמונים למדינה. אבל הם לא רוצים הצהרת אמונים למדינה, הם רוצים הצהרת אמונים למדינה כמדינה יהודית וציונית.

ירון בן-עזרא:

דמוקרטיה. טעות. דמוקרטיה, תתקני.

יגאל הררי:

כשיעבור החוק, הם יצטרכו להישבע.

סמדר בן-נתן:

זה כאמצעי לסלק מהשתתפות פוליטית את הציבור הערבי בישראל. תודה רבה.

יו"ר ועדת הבחירות השופט סלים ג'ובראן:

תודה רבה. בשם היועץ המשפטי לממשלה, עו"ד ערין ספדי.

ערין ספדי:

יו"ר הוועדה הנכבד, ועדה נכבדה, אני מבטיחה לא להאריך, אני מבטיחה לומר דברים בתמציות רבה, בגלל שהגשנו תשובה מאוד מפורטת ביום רביעי ובגלל שהנחתי שחברי מהפרקליטות שהופיעו בפניכם היום הרחיבו לגבי המסגרת המשפטית. אני לא אחזור על הדברים שבעיני הם מאוד ברורים, בוודאי ביום הזה.

בתחילת הדברים אני אבהיר שהבקשה במתכונת המקורית שלה התייחסה הן לפסילת הרשימה וגם לפסילת מועמדותו של מר ליברמן. בעמדה שלנו הבהרנו שהבקשה לפסילת מר ליברמן צריכה להידחות על הסף, משום שהיא מנוגדת לסעיף 63א לחוק הבחירות לכנסת, שמתנה הגשת בקשה מהסוג הזה בהסכמת שליש מחברי הוועדה. חברתי עו"ד בן-נתן הבהירה שהבקשה שלה מתייחסת אך ורק לפסילת הרשימה ולכן אני אתייחס כעת, בתמציתיות רבה כפי שהבטחתי, לעניין הזה.

בחנו את הראיות שצורפו לבקשה ועמדת היועץ המשפטי לממשלה היא שהראיות לא מבססות במידה הנדרשת, על פי פסיקתו של בית-המשפט העליון, את העילה לפסילת הרשימה, הן ביחס לעילה בעניין מדינה יהודית ודמוקרטית והן בעילה של הסתה לגזענות. אנחנו סבורים שחומר הראיות לא מבסס את העילות ואנחנו סבורים שהוא בוודאי לא יכול להוות אותה מאסה ראייתית קריטית עליה נקבע רבות בפסיקת בית-המשפט העליון.

לכן, כבודם, אנחנו סבורים שצריך לדחות את הבקשה.

יו"ר ועדת הבחירות השופט סלים ג'ובראן:

תודה רבה. חבר הכנסת אלכס מילר, בשם המשיבה, בבקשה.

אלכס מילר:

תודה. אדוני היושב ראש, חברי הוועדה, אני לא אתחיל להרחיב יותר מדי. ברשותך, אדוני היושב ראש, אני מפנה גם את חברי הוועדה וגם את העותרים לתגובה המסודרת שלנו שנשלחה לכולם.

אני רוצה להתייחס בקצרה לעניין שהועלה כאן על ידי העותרים, לפיו מפלגת ישראל ביתנו היא מפלגה גזענית. להפך. הוכח, אדוני היושב-ראש, להבדיל מחברת הכנסת זועבי, שמנסה מאוד לדייק בדבריה כדי לעבור בדיוק על הקו, ועדיין להעביר את המסר שלה, אנחנו לא כאלה. אנחנו אומרים את מה שאנחנו חושבים. אנחנו לא בעד שלילת זכויות מהאזרחים הערבים, אלא דווקא ההפך. אנחנו מדברים על שוויון בזכויות ושוויון בחובות. לא רק שוויון בזכויות, נכון, גם שוויון בחובות. אולי זה מה שמרגיז את העותרים.

יש שלוש נקודות עליהן מתבססת הבקשה לפסול את ישראל ביתנו, ואני אתייחס אליהן בקצרה: א. הדרישה לנאמנות. אם אין אזרחות אין נאמנות – על זה יש לענות כמה דברים: מדובר בחלק מהותי מהמצע של ישראל ביתנו לא רק בבחירות הקודמות, אלא גם בבחירות שלפניהן. למה נזכרתם עכשיו?

הדרישה הזו היא ההפך הגמור מגזענות. גזענות היא שלילת זכותו של האחר, כי הוא שחור/צהוב/יהודי/ערבי. כאן הרעיון הוא מתן זכויות שוות לכולם, ובלבד שכולם גם שווים בחובות. החובה הראשונית של אזרח למדינה היא החובה לנאמנות למדינה שלו. אין בזה שום דבר חדש, ואני מפנה לסעיף 5 לחוק האזרחות משנת 1952.

מי שחושב שאזרח ערבי פטור מחובת הנאמנות כי הוא ערבי, הוא גזען. מי שחושב שאזרח ערבי פטור משירות לאומי או אזרחי, הוא גזען.

למען הסר ספק, לדעתנו אין באמת ספק, אבל אני אומר את זה בכל זאת: הדרישה לנאמנות כתנאי לאזרחות צריכה לחול, לדעתנו, באופן שווה על כל אזרחי המדינה, יהא השייך הלאומי והאתני שלהם כאשר יהא.

תכנית לחילופי שטחים – מדובר בתוכנית של מפלגת ישראל ביתנו משנת 2004 לפחות. שוב אני שואל: מה קורה לכם שנוכרתם עכשיו? התוכנית שלנו של חילופי שטחים בהתאם לריכוז האוכלוסיות שבהם היא תוכנית חוקית, גם ברמה של המשפט הבין-לאומי. קיימת חוות דעת של היועץ המשפטי של משרד החוץ, שצרפנו לכם, שקובעת את זה ואתם מוזמנים לעיין.

צריך לזכור שהתוכנית אינה תוכנית של טרנספר. לא עוקרים אנשים מהבית שלהם, זו לא תוכנית ההתנתקות של שרון. לא הורסים בתים ולא גוררים אנשים מהמקום שבו הם גדלו, גרו בו ובו מרכז חייהם. מדובר בחלק מהסדר מדיני כולל שיעשה בתמיכת מדינות האזור, המעצמות ומוסדות בין-לאומיים. מישהו חושב ברצינות שהקריאה להסדר מדיני כולל אשר יהיו שותפות בו מדינות מהאזור מהעולם, היא קריאה לגזענות? הרי מי שאומר את זה או שהוא לא מבין מה זה גזענות או שהוא לא טרח לקרוא את התוכנית המדינית שלנו. לא רק שאנחנו לא מנסים להסתיר את התוכנית, אנחנו חושבים שהיא התוכנית היחידה שיכולה להביא סוף סוף שקט ושלווה לאזור הזה, להפחית את נקודת החיכוך ולתת לכל אחד מהאתוסים המתחרים להתקיים אחד ליד השני ולא אחד על חשבון השני.

ביקורת על חברי כנסת ערבים - נו, באמת, אחרי מה ששמענו פה הבוקר, אני באמת לא חושב שאנחנו צריכים להסביר או להתנצל על ביקורת שאנחנו משמיעים באופן עקבי ונחוש נגד אותם אלמנטים בחברה הערבית שעושים כל מה שהם יכולים בתוך החוק, או תוך כדי הפרה של החוק, כדי לסכל כל אפשרות לדו-קיום בשלום, כדי לעורר שנאה בקרב בני המגזר הערבי כלפי שכניהם היהודים.

אני לא אחזור על כל מה שנאמר הבוקר. אני רק אומר שחבל, חבל מאוד על כל העבודה שהם כבר עשו וכבר הצליחו לייצר קרע, שאני לא בטוח שאפשר לאחות. אבל זה חשבון נפש שהמגזר הערבי צריך לעשות עם עצמו ובטח לא לבקש מאתנו הסברים. לאור כל מה שאמרתי, ברור שלא היה בכלל מקום להגיש את העתירה וצריך לדחות אותה. תודה.

יו"ר ועדת הבחירות השופט סלים ג'ובראן:

תודה רבה, מר מילר. יהודה אבידן, בבקשה.

יהודה אבידן:

כבודו, אני מבקש לחרוג. אני חושב שאפילו לא ראוי שנקום ונאמר. התגובה שלנו תהיה שזו פשוט עתירה שלא שווה התייחסות.

יו"ר ועדת הבחירות השופט סלים ג'ובראן:

אם אין חברי ועדה נוספים שמבקשים להתבטא, נצביע. יש בקשה לפסילת מפלגת ישראל ביתנו. הצבעה שמית.

מנכ"לית ועדת הבחירות אורלי עדס:
(קוראת בשמות חברי הוועדה)

יגאל הררי	- נגד
יעקב מצא	- נגד
שבתאי קטש	- נגד
שלום יוסף חיים רוזנבוים	- נגד
חה"כ אלכס מילר	- נגד
ירון בן-עזרא	- נגד
אהרון ירקוני	- נגד

נגד -	גיל סגל
נגד -	ערן יארק
נגד -	חנית דיאמנט אדמוני
נגד -	זהבה אילני
נגד -	שימי בראון
נגד -	ערן מרינברג
נגד -	לוני בכר
נגד -	איתן הברמן
נגד -	תמר כנפו
נגד -	נתן נתנזון
נגד -	יהודה אבידן
נגד -	נדב עשהאל
נגד -	משה חסיד
נגד -	אברהם יוסטמן
נגד -	אברהם ובר
נגד -	גבי דאוס
נגד -	אורי זכי
נגד -	שלי מלכה
בעד -	יוסף פדילה
בעד -	אוסאמה סעדי

מנכ"לית ועדת הבחירות אורלי עדס :

שניים בעד הפסילה, 25 נגד. לפיכך הבקשה לא התקבלה.

החלטה: הבקשה לקבוע כי רשימת ישראל ביתנו מנועה מהשתתפות בבחירות לכנסת ה-20 לא נתקבלה.

-הפסקה-